

Wojciech Jan Śmietana

Zagadnienia oddychania w śpiewie, barwy głosu, dykcji, zjawiska słuchowe i wiele innych są współzależne i w nauce śpiewu powinny być traktowane kompleksowo...(doc. dr nauk med. Zygmunt Pawłowski). A gdy do tego stwierdzenia dodamy prosty fakt, iż śpiewający nie słyszy tak dobrze swojego głosu, jak osoba postronna, nie ma więc pełnej kontroli nad jego emisją - dojdziemy do wniosku, iż rola pedagoga wokalisty jest olbrzymia i bardzo odpowiedzialna. I tak właśnie pojmuję ją śpiewak, a równocześnie jeden z bardziej dziś znanych pedagogów wokalistyki (wieloletni konsultant Centrum Edukacji Artystycznej Ministerstwa Kultury i Sztuki), prof. Wojciech Jan Śmietana.

Wojciech Jan Śmietana urodził się w Przemyślu (17.03.1933 roku). Już w okresie nauki w szkole podstawowej i średniej śpiewał w przemyskim chórze katedralnym i uczył się w przemyskiej *Schola Cantorum* (fortepian, organy, śpiew i teoria). Lata 1952-1965 to okres jego studiów w PWSM w Krakowie, której został „podwójnym” absolwentem: ukończył bowiem Wydział Nauczycielsko-Instruktorski (1957) i Wokalny (z wyróżnieniem, w kl. prof. prof. Włodzimierza i Anny Kaczmarów). Wokalistyczne studia doskonalące odbył w Weimarze, u Williego Domgraf-Fassbaendera (znakomity baryton niemiecki, 1897-1978) i również w Weimarze, u Lotte Schöne (wybitna sopranistka austriacka, 1891-1977). W tym okresie odniósł też pierwsze sukcesy konkursowe: w 1964 został finalistą Międzynarodowego Konkursu Bachowskiego w Lipsku, a rok później zdobył III nagrodę na XII Międzynarodowym Konkursie Wokalnym w Hertogenbosch.

W 1965 roku W. J. Śmietana rozpoczął profesjonalną działalność koncertową, trwającą zresztą po dzień dzisiejszy. Występował we wszystkich niemal filharmoniach krajowych, nagrywał dla Polskich Nagrań i Polskiego Radia. Współpracował ze znakomitymi zespołami (może najściślej z Zespołem Muzyki Dawnej *Fistulatores et Tubicinatores Varsovienses*). Znają go również estrady koncertowe wielu krajów Europy. Śpiewał bowiem m. in. na tak prestiżowych festiwalach, zwłaszcza muzyki dawnej, jak Besancon (1969), Montreux-Vevey (1969, 1977), Praska Wiosna (1971), Edynburg (1972), Burgos (1973), Brugia (1974), Bregencja (1976), Lucerna (1977), Paryż (1977), Brema (1977), Norymberga (1982).

Repertuar estradowy artysty jest imponująco szeroki. Obejmuje kilkadziesiąt pozycji oratoryjno-kantatowych (m. in. Bach, Beethoven, Debussy, Dvořák, Elsner, Hasse, Honegger, Haydn, Lewkowicz, Mozart, Penderecki, Rossini, Schubert, Schütz, Vivaldi) oraz kilkaset pieśni różnych kompozytorów i epok (m. in. Bach, Beethoven, Brahms, Schubert, Schumann, Ravel, Gall,

Wojciech Jan Śmietana

Karłowicz, Łuciuk, Moniuszko, Musorgski, Noskowski, Szeligowski, Wolf). Warto podkreślić, iż w koncertach pieśniarskich akompaniuje mu małżonka, pianistka Małgorzata Śmietana (absolwentka krakowskiej AM w kl. H. Sztompki i I. Sijałowej, doskonaląca swój warsztat u Jakuba Zaka, znakomita akompaniorka, doświadczona i wrażliwa muzycznie, ceniony pedagog).

Wojciech Jan Śmietana dysponuje głosem basowym o swobodnej barytonowej górze. Śpiewa niezwykle kulturalnie, jego biegłość wokalna jest zadziwiająca, a sposób dozowania ekspresji świadczy o pełnej znajomości wykonywanych utworów. Tekst podaje wyjątkowo starannie. W ogóle dykcja to mocna strona jego interpretacji.

Oto jedna z recenzji jego sztuki estradowej: *...partia Ewangelisty swym psalmodycznym stylem idealnie korelowała z klimatem dzieła, pięknie uwypuklając zalety głosu i techniki wokalnej tego śpiewaka w trudnym wysokim rejestrze...* („Pasja” Elsnera, L. Polony, 1974).

W 1971 roku artysta został wyróżniony laurem Klubu Miłośników Muzyki przy Filharmonii Krakowskiej za wybitne osiągnięcia w pracy artystycznej i społecznej. Rok później Polskie Nagrania wręczyły mu „Złotą Mużę” za wybitne walory artystyczne nagrania muzyki dawnej.

W roku 1975 W. J. Śmietana został zaangażowany jako solista do Opery Krakowskiej. Ze sceną tą związał się na pięć lat. Zadebiutował w partii Skołuby w *Strasznym dworze*, a potem śpiewał jeszcze Inkwizytora w *Don Carlosie*, Figara w *Weselu Figara*, Archiereiosa w *Królu Rogerze* i Kaspra w *Wolnym strzelcu*. Oceny krytyki po tych występach były jednoznacznie pozytywne. Oto przykład: *...W partię Wielkiego Inkwizytora wniósł bas Wojciech J. Śmietana przede wszystkim wybitną swą muzykalność i kulturę wykonawczą...* (J. Parzyński, 1976).

Ale chyba najlepiej śpiewak ten spełnia się artystycznie w działalności pedagogicznej. Nauczycielem śpiewu został w 1963 w PŚSM w Krakowie, by od 1971 podjąć wykłady na krakowskiej Akademii Muzycznej. Od roku 1993 jest profesorem wokalistyki. Miarą dokonań pedagoga i efektów jego pracy są jego uczniowie. Może nie tyle ich liczba (choć ta w przypadku profesora Śmietany jest imponująca: w ciągu swej działalności pedagogicznej, trwającej zresztą nadal, wykształcił ponad 40 śpiewaków!), ile ich poziom artystyczny, sukcesy i osiągnięcia. Wymieńmy więc kilkoro z nich: Przemysław Firek (bas), Adam Krużel (baryton), Ewa Warta-Śmietana (sopran), Daniel Kaleta (bas), Jacek Ozimkowski (bas), Tomasz Kuk (tenor), Katarzyna Oleś-Blacha (sopran), Jolanta Firlit-Nagajek (mezzosopran). Wszyscy oni wynieśli z klasy swego profesora nie tylko umiejętności techniczne operowania swymi pięknymi głosami, ale olbrzymią wiedzę interpretacyjną, bogaty i szeroki repertuar.

Credo artystyczne W. J. Śmietany jest następujące: *wiedzieć w danym momencie kim jestem, co mówię, do kogo mówię i w jakim celu, a wszystko musi się mieścić w określonych rygorach stylu i gatunku.*

© Jacek Chodorowski
chodorowski@maestro.hb.pl